

ימים שאתה מונה בשנה זו אתה מונה לשנה האחרת.

ואם תאמר ממחרת שבת בראשית שלאחר יום טוב הראשון של פסח מתחילה הספירה

—

הרי פעמים שאתה מוצא ביחס לתחילת זמן הספירה של השנה שעברה חמשים ואחד יום, כלומר, אם בשנה ראשונה חל יום טוב בשבת, והחילות למנות למחרתו, ואילו בשנה הבאה חל יום טוב הראשון בערב שבת, והחילות למנות למחרת שבת בראשית, הרי שאיחרת יום אחד לתחילת הספירה לעומת השנה הקודמת, וכאילו ספרת חמשים ואחד יום.

ופעמים שאתה מוצא חמשים ושנים יום של ספירה מהיום שהחילות לספור בשנה הקודמת, והיינו: אם חל יום טוב ביום חמישי —

ופעמים שאתה מוצא חמשים ושלושה, אם חל יום טוב ביום רביעי; ופעמים חמשים וארבעה אם חל ביום שלישי; ופעמים חמשים וחמשה כשחל ביום שני; וחמשים וששה אם חל יום טוב הראשון של פסח ביום שני.

רבי יהודה בן בתירא⁽⁸⁾ אומר: אינו צריך

לראיה זו, אלא הרי הוא אומר: "תספר לך", א-10 ספירה תלויה בכית דין, יצתה שבת בראשית שספירתה בכל אדם, וכמבואר לעיל בשם רבי אליעזר.

רבי יוסי אומר: זה שאמר הכתוב "ממחרת השבת", היינו ממחרת יום טוב הראשון של פסח —

אתה אומר ממחרת יום טוב, או אינו אלא ממחרת שבת בראשית שלאחר יום טוב הראשון של פסח; אמרת:

וכי נאמר "ממחרת השבת שבתוך הפסח", והלא לא נאמר אלא "ממחרת השבת" סתם, וכל⁽¹⁾ השנה כולה מלאה שבתות, ואם כן לך צא וברוק לאיזו שבת נתכוונה תורה! ?

כלומר, לא בא הכתוב לסתום אלא לפרש, והניחא אם הכוונה למחרת יום טוב, הרי פירש לך הכתוב מתי תספור, אבל אם נתכוין הכתוב למחרת שבת בראשית, הרי לא פירש לך לאיזו שבת כוונת הכתוב.

ועוד ראייה:⁽²⁾ נאמרה "שבת" למטה [עוד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה"], ונאמרה שבת למעלה [וספרתם לכם ממחרת השבת], יבואו וילמדו זה מזה:

לעמוד בשביל הספירה, שהיא צריכה להיות מעומד.

8. בתוספות הביאו בשם רבינו גרשום, שהיה גורס כאן "רבי יהודה" סתם, כי רבי יהודה בן בתירא למד כן ממקום אחר בברייתא דמגילת

תענית שהובאה לעיל.

1. כן היא הגירסא ברש"י.

2. בהמשך הענין מתבאר, שהיתה לו לרבי יוסי פירכא על ראייתו הראשונה, ולכן הוצרך לראיה נוספת.

הא כיצד יתקיימו שני המקראות הללו?

מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה ימים
של פסח מן החדש, שהרי ביום הראשון
עדיין לא קרב העומר שיתיר את החדש,
אתה יכול לאוכלה ששה ימים אחרונים של
פסח מן החדש —

כלומר, כך אמר הכתוב הראשון: אחר יום
ראשון של פסח שטעון אתה לינה, תלך
בבוקר לאהליך, ואז אחר הקרבת העומר
ששת ימים תאכל מצות מן התבואה
החדשה, ומהעת ההיא שבעה שבועות תספר
לך, מעת החל חרמש בקמה שהוא ביום
שבאת לאהליך והתחלת לאכול מן החדש,⁽³⁾
ואילו הכתוב "שבעת ימים מצות תאכלו"
היינו מצות שאינם דוקא מן התבואה
החדשה, שאתה יכול לאוכלם כל שבעת ימי
הפסח —

הרי למדנו שעומר ביום שני של פסח הוא
בא.

ומוסיף רבי שמעון בן אלעזר לפרש את
הכתובים:

כתיב [ויקרא כג טו]: "וספרתם לכם ממחרת
השבת מיום הביאכם את עומר התנופה,
שבע שבתות תמימות תהיינה. עד ממחרת
השבת השביעית תספרו חמשים יום,
והקרבתם מנחה חדשה לה" —

וכתיב עוד [דברים טז ט]: "שבעה שבועות
תספר לך, מהחל חרמש בקמה [משנקצר
העומר, שהוא ראשית הקציר] תחל לספור

מה לחלן, למטה, "שבת" שבערב העצרת,
היא שבת שלפני העצרת, שהיא רגל ותחלת
רגל, ויש רגל אחריו, אחר אותה שבת.

**אף כאן, "שבת" שבערב הספירה, היא יום
שתהא תחלת רגל אחריו.**

**ואם כדברי הבייתוסים, שספירת העומר
מתחילה למחרת השבת שלאחר יום טוב
הראשון של פסח, הרי פעמים שאין רגל
אחריו, אחרי אותה שבת, ואדרבה, יהיה
"ממחרת השבת" ההיא לאחר הרגל. והיינו,
היבא שחל יום טוב הראשון של פסח
בראשון בשבת, ושביעי של פסח היה
בשבת, הרי "ממחרת שבת" הזו הוא כבר
לאחר הרגל.**

רבי שמעון בן אלעזר אומר ראייה אחרת
שהעומר והספירה שלאחריו מתחילים ביום
השני של פסח:

כתוב אחד [דברים טז] **אומר**: "לא תוכל
לזבוח את הפסח באחד שעריך. כי אם אל
המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשכן שמו, שם
תזבח את הפסח בערב. ובשלת ואכלת
במקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, ופנית
בבוקר [לבוקרו של שני, מלמד שטעון לינה
בלילה של מוצאי יום טוב]. **ששת ימים
תאכל מצות** וביום השביעי עצרת לה'
אלהיך לא תעשה מלאכה. שבעה שבועות
תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל לספור
שבעה שבועות" — הרי שאין חיוב אכילת
מצה אלא ששה ימים —

וכתוב אחד [שמות יב] **סותרו** לכאורה,
ואומר "שבעת ימים מצות תאכלו" —

3. נתבאר על פי המלבי"ם; והוסיף: וזהו סמך נפלא מאד בכונת הכתובים.

שבעה שבועות" —

ומפרש רבי שמעון בן אלעזר:

מאחר שהכתוב אומר "מיום הביאכם תספרו". יכול לא נתכוין הכתוב לומר שמיד בהביאכם תספרו, אלא יקצור את העומר ממחרת יום טוב ראשון של פסח ויביא אותו בו ביום, ואימתי שירצה יספור, שלא אמר הכתוב אלא שמיום הביאכם הוכשרה הספירה להתחיל, אך אינו חייב להתחיל בספירה מיד (4) —

תלמוד לומר "מהחל חרמש בקמה, מקצירת העומר, תחל לספור".

אי "מהחל חרמש תחל לספור", כלומר, הרי משמעות הכתוב היא שהספירה מתחילה לאחר קצירת העומר אך קודם הבאתו, ואם

כן, יכול, יקצור את העומר ויספור לאחריו, ואימתי שירצה יביא את העומר, אבל אין הבאת העומר ביום ששה עשר בניסן, וכמשמעות הכתוב שביום הספירה עדיין לא היתה הבאה (5) —

תלמוד לומר "מיום הביאכם תספרו", הרי שהספירה אינה רק ביום הקצירה אלא גם ביום ההבאה, ולמדנו שכולם נעשים באותו יום.

אי "מיום הביאכם", כלומר, מאחר שלמדנו מכל הכתובים שנזכרו, שקצירת העומר הספירה וההבאה הכל בזמן אחד, אם כן יכול יקצור ויספור ויביא ביום [יעשה את שלשתן כאחד ביום] —

תלמוד לומר גבי ספירה "שבע שבתות תמימות [שלמות] תחיינה", אימתי אתה

ומיהו על המשך הברייתא ששנינו "ואימת שירצה יביא", כתב בשפת אמת שזה עדיין קשה, האיך הייתי אומר כן, והלא כתיב "ממחרת השבת יניפנו"; וראה עוד ב"קרבן אורה" בכל זה.

5. כתבו התוספות: והא דכתיב "כרמל" דאפילו מרחוק לא מייתי משום "כרמל" [והיינו שתהא רכה ונמללת ביד, וכשמביאה ממקום רחוק מתקשה היא, וכמבואר כל זה לעיל סג ב; ומיהו ברש"י שם מבואר, שהוא משום שהתבואה מתקשה בדרך על ידי הרוח], היינו למצוה.

וב"שפת אמת" תמה על תמיהתם, כי הרי היו קולים אותם לקיים מצות "קלי" כמבואר במשנה שבעמוד זה, ואחר שקלו אותה, כבר אינה משתנה; [ומיהו ראה לקמן פד א, דמשום "כרמל תקריב", אין מביאים חטים ישנות, אף שאפשר לקלותם מיד].

4. נתבאר על פי רש"י. ובשפת אמת כתב על זה שהוא דחוק, כי הרי הכתוב אומר "מיום הביאכם את עומר התנופה תספרו"; ופירש באופן אחר: נראה, דעיקר המשך הברייתא היא: אילו לא כתיב מיום הביאכם, דכך שכיח בתורת כהנים דבא לבאר למה נצרכו כל הפסוקים, רק התנא מסדר הברייתא על הפסוק ד"מיום הביאכם" כיון ד"מהחל חרמש בקמה" אינו בספר ויקרא; ועיקר כוונת הברייתא, דספירה מוכרחת להיות משעת קצירה, וזה הוי ידעינן מקרא ד"מהחל חרמש", אבל אכתי לא הוה ידעינן זמן הבאה אימת, לכן כתיב "מיום הביאכם", וכי תימא למה לי השתא קרא "מהחל חרמש", זה אינו, דלא הוה ידעינן דקצירת העומר בטז, דילמא הקצירה קודם יום טוב, להכי נצרך "מהחל חרמש"; ושוב ראיתי ב"תורת כהנים" בפירוש הר"ש משאנץ, משמע גם כן שהבין הברייתא כמו שכתבנו, ע"ש.

אמר רבא על הראיות המבוארות בשתי הברייתות שהעצרת אינה למחרת שבת בראשית: כולחו אית להו פירכא, בר מתרי תנאי בתראי, בין במתניתא קמייתא בין במתניתא בתרייתא, דלית להו פירכא [לכל הראיות שבשתי הברייתות יש פירכא, מלבד ראיותיהם של שני התנאים האחרונים שבכל ברייתא וברייתא]. כי –

אי מראיתו דרבן יוחנן בן זכאי, שכתוב אחד אומר "תספרו חמשים יום", וכתוב אחד אומר "שבע שבתות תמימות תמינה", הא כיצד, כאן ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן ביום טוב שחל להיות באמצע שבת – הרי יש לפרוך: דילמא לכך אמר הכתוב "תספרו חמשים יום" ואמר גם "שבע

מוצא "שבע שבתות תמימות" בזמן שאתה מונה מבערב, ולא ביום שאין אלו תמימות כי חסר הלילה של היום הראשון.⁽⁶⁾

ועדיין יכול⁽⁷⁾ יקצור ויביא ויספור בלילה, [יעשה את שלשתן כאחד בלילה] –

תלמוד לומר "מיום הביאכם" הרי למדנו שהבאה ביום –

הא כיצד: קצירה וספירה בלילה, שהרי הספירה היא בהכרח בלילה כדי לקיים "תמימות", והיא הלוא לאחר הקצירה כמו שאמר הכתוב "מהחל חרמש בקמה", ואם כן אף הקצירה היא בלילה, ואילו הבאה אינה אלא ביום, משום שנאמר "מיום הביאכם".

אם דילג יום אחד ולא ספר, יספור שאר ימים בברכה; ופירש שם במשנה ברורה, שהוא משום דאיכא ספק ספיקא, שמא לא דילג כלל, ואם תמצי לומר שדילג, שמא הלכה כאותן פוסקים, דכל יום הוא מצוה בפני עצמה; וראה מה שהעיר על פירוש זה בשלמי יוסף סימן פז אות ג מדברי המשנה ברורה עצמו במקום אחר, לענין ברכה בספק ספיקא; ומה שהביא שם מדברי החיי אדם, שאין זה מטעם ספק ספיקא.

ובהמשך הגמרא מבואר, שמצוה למנות ימים ולמנות שבועות; והקשו האחרונים: מאי שנא שספירת השבועות אינה אלא בסוף השבוע, וכפי שאנו נוהגים, ואין אנו אומרים שמשום "תמימות" יספרו את השבועות בתחילתם, כשם שמונים את הימים בתחילת היום והיינו מבערב משום "תמימות"?!?

7. בשיטה מקובצת מחק את כל זה, אבל רש"י גרסו.

6. בתוספות דנו אם שכח לספור בלילה, אם יספור ביום ותלו זה בדין קצירה אם היא דוקא בלילה או אפילו ביום כשר; ולהלכה פסק השולחן ערוך [תפס ז] שיספור ביום בלי ברכה, והוא כדי לחוש לדעת הפוסקים שאין זמן ספירה אלא בלילה.

עוד הביאו התוספות בשם "הלכות גדולות", שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר, משום דבעינן "תמימות". והתוספות כתבו על זה "ותימה גדולה הוא ולא יתכן"; ולהלכה פסק ה"שולחן ערוך" [תפס ח]: שיספור בשאר הימים בלי ברכה; והוא כדי לחוש לדעת הסוברים, שאם שכח שוב אינו סופר; וראה שם ב"ביאור הלכה" מה שהביא בשם רב האי גאון, וראה שם טעם לחלוק על שיטה זו, שהוא משום ד"תמימות" אינו מתיחס לכל שבע השבתות אלא לכל יום ויום משבע השבתות.

כתב השולחן ערוך שם: אבל אם הוא מטופק

שפירה אלא חמשים יום מיום קבוע בחודש, ואם תלויה תחילת הספירה בשבת, הרי שביחס ליום הקבוע בחודש פעמים שהספירה היא כאילו חמשים יום בתוספת יום אחד עד ששה ימים — הוה אמינא [הייתי אומר] כלומר, הרי יש לומר, דילמא לא אמר הכתוב לספור חמשים יום אלא לבר משיטא [מלבד ששת הימים, או פחות מהם הנוספים על הספירה עצמה], כלומר, הרי הספירה עצמה בכל אופן אינה אלא חמשים יום, ואין הכתוב מתיחס אלא לספירה עצמה, ולא לתוספת הימים המרחיקה את סוף הספירה מהיום הקבוע בחודש.

ואי מראיתו דרבי יהודה בן בתירא, מ"תספר לך" ספירה תלויה בבית דין, הרי יש לפרוך: ממאי דביום טוב ראשון קאי הכתוב? דלמא ביום טוב אחרון קאי — וכפי שנתבאר לעיל על ראייתו הוזה של רבי אליעזר בברייתא הראשונה.

ואם מראיתו של רבי יוסי, שלא בא הכתוב לסתום מאיזו שבת היתה כוונתו, הרי רבי יוסי נמי חזי ליה פירכא [אף רבי יוסי עצמו, ראה שיש פירכא על רביה זון], והיא: מנין שלמחרת יום טוב ראשון של חג מתחילה הספירה, שמא למחרת יום טוב אחרון⁽⁹⁾

שבתות תמימות תהיינה", ללמדנו כדאביי, דאמר אביי: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי [מצוה למנות ימים, ומצוה למנות שבועות].

ואי מראיתו דרבי אליעזר ממה שאמר הכתוב "תספר לך" ספירה תלויה בבית דין, ורבי יהושע [או מראיתו של רבי יהושע], מה חודש ניכר זמן תחילת חשבוננו, אף תחילת מנין החמשים ניכר בתחילתו על ידי יום קבוע בחודש, יש לפרוך את שתי הראיות, כי ממאי דביום טוב ראשון קאי הפסוק "וספרתם לכם ממחרת השבת", לומר שהספירה מתחילה ממחרתו, שהוא יום התלוי בבית דין, והוא היכר קבוע סמוך לתחילת הספירה? דלמא ביום טוב אחרון קאי, לומר שתחילת הספירה למחרתו, והרי הספירה תלויה בבית דין, וסמוך לתחילתה ניכר יום קבוע.

ואילו ראייתם של שני התנאים האחרונים שבברייתא הראשונה, והיינו ראייתם דרבי ישמעאל ורבי יהודה בן בתירא, לית להו פירכא [אין מה להקשות עליהן].⁽⁸⁾

וכן אתה מוצא בברייתא השניה. כי אי מראיתו דרבי יוסי ברבי יהודה, שאין

כמו שדמו הטפשים, האיך תלה הכתוב היתר אכילתם לחדש בדבר שאינו העיקר ולא הסיבה, אלא נקרה נקרה, אלא מאחר שתלה הדבר במחרת הפסח, הדבר ברור שמחרת הפסח היא העילה המתרת את החדש, ואין משגיחין על איזה יום הוא מימי השבוע.

9. ומיהו, רש"י בחומש כתב: ממחרת השבת, ממחרת יום טוב, שאם אתה אומר שבת בראשית

8. הרמב"ם [תמידין ומוספין ז יא] כתב הוכחה אחרת: מפי השמועה למדו חכמים, שאינה אלא שבת יום טוב, וכן ראו תמיד הנביאים והסנהדרין בכל דור ודור, שהיו מניפין את העומר בששה עשר בניסן, בין בחול בין בשבת; והרי נאמר בתורה: "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה", ונאמר [יהושע ה יא]: "ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי", ואם תאמר שאותו הפסח בשבת אירע

אבל אמומר מני יומי ולא מני שבועי, ומשום שאמר: ספירה בזמן שאין בית המקדש קיים ואין מקריבים את העומר, זכר למקדש הוא ואינו חיוב דאורייתא, ודי במנין הימים ללא השבועות.⁽¹⁰⁾

מתניתין:

המשנה ממשיכה לבאר את סדר הכנת העומר:

קצרוהו לעומר על הדרך שנתבארה במשנה הקודמת, ונתנהו בשדה במקום קצירתו

והיינו דקאמר רבי יוסי עצמו: "ועוד נאמרה שבת למטה", שלא הוצרך לראייה נוספת אלא משום שיש פירכא על הראיה הראשונה.

ואילו ראייתו השניה של רבי יוסי, וראייתו של רבי שמעון בן אלעזר אין להן פירכא.

גופא, אמר אב"י: מצוה למימני יומי, ומצוה למימני שבועי:

רבנן דבי רב אשי אכן מנו יומי ומנו שבועי [ספרו ימים ושבועות] —

אי אתה יודע איזהו.

תיקנו רק למימני יומי ולא למימני שבועי; והביא כעין זה לענין נטילת לולב במדינה זכר למקדש, ראה שם.

והרי"ף בסוף פסחים: וכי היכי דמצוה למימני יומי, הכי נמי מצוה למימני שבועי, דאמר אב"י: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי.

וכתב על זה הר"ן: פלוגתא היא. וכיון דאב"י ורבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי, קיימא לן כותייהו, ואף על גב דאמימר פליג עלייהו. והפירוש הנכון במצוה למימני שבועי, היינו בתשלום כל שבוע ושבוע [בלבד], אבל ברוב המקומות החמירו על עצמם לומר בכל יום "היום כך וכך לעומר, שהם כך וכך שבועות, ימים כך".

עוד כתב הר"ן: ורוב מפרשים מסכימים דספירת העומר עכשיו דליכא הבאה ולא קרבן, אינה אלא מדרבנן בעלמא זכר למקדש, כדאמר אמימר "זכר למקדש בעלמא הוא"; ובהגדה גם כן אמרו.

אבל הרמב"ם כתב [פרק ח מהלכות תמידין ומוספין] שמצוה זו של ספירת העומר מוטלת על כל איש ישראל בכל מקום ובכל זמן. ומשמע

וכתב הרמב"ן: ובאמת שזו גדולה שבראיות הגמרא, כי מה טעם שיאמר: כי תבואו אל הארץ וקצרתם את קצירה תביאו העומר ממחרת שבת בראשית, כי יש במשמע שבאיזה זמן מן השנה הראשונה שתהיה אחר ביאתנו לארץ, והנה אין לחג השבועות זמן שנמנה ממנו, ועוד, על דרך הזה לא נדע בשנים הבאות אחרי כן מתי נחל לספור, רק מיום החל חרמש בקמה כפי רצוננו, ואלה דברי תוהו; אבל אם יהיה ממחרת יום טוב יבוא הענין כהוגן, כי צוה הכתוב תחלה שנעשה בחודש הראשון חג המצות שבעת ימים וביום הראשון שבתון וביום השביעי שבתון, ואחר כך אמר: כי כאשר נבוא אל הארץ נביא ממחרת השבת הזאת הנזכרת עומר התנופה והיא השבת הראשונה הנזכרת כאן, ולימד שלא ינהג העומר במדבר ובחוצה לארץ.

10. בכתבים המיוחסים לגרי"ז: אין זו תקנה שתקנו חכמים מצות ספירה בזמן הזה, כמו שהיה החיוב מדאורייתא בזמן המקדש, שהרי אם כן יש למנות הן ימים והן שבועות; אלא תקנה מיוחדת היא שיהיה זכר למקדש, ולכן

בקופות.

הביאורו לעזרה, (11) ומהבהבו [את השעורים כמות שהם] באור [באש] כדי לקיים בו מצות "קלי", וכמו שנאמר "אביב קלוי באש תקריב את מנחת בכורין", דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: לא מיד עם הבאת שיכולי השעורים לעזרה היו מקיימים בהם מצות קלי, ולא באופן זה היו מקיימים בהם את מצות הקלי, אלא:

א. משהביאורו לעזרה, תחילה: בקנים רכים ובקלחות [קלחי כרוב] חובטין אותו, ולא כדרך שעושים תמיד במקל, וזאת, כדי שלא יתמעך. (12)

ב. מצות הקלי היתה נעשית באופן זה: נתנוהו לאבוב [כלי של נחושת המיועד לכך] וכשהשעורים בתוכו היו מעבירים אותו באש, ואותו אבוב היה מנוקב, כדי שיהא האור שולט בכולו. (13)

אם עומר אינו בא אלא מן הארץ [ראה בזה לקמן פד א], אם כן בזמן הזה בטלה קדושת הארץ, וליכא חיובא בהבאת עומר, וספירה גם כן לא הוי אלא זכר למקדש; ע"כ.

והרמב"ם [תמידין ומוספין ז ד] פסק: אין מביאין מנחה זו [מנחת העומר] אלא מארץ ישראל;

[ובעיקר מה שכתב הקרן אורה שאם מקריבין אף על פי שאין בית, אז חיוב מוטל עלינו, אלא שמפני אונס אין עושים כן, החינוך בסימן תמ כתב, שאין חיוב להקריב כשאין בית, רק שאם הקריב כשר, וראה בזה בקהלות יעקב שבועות סימן יא].

11. בכתבים המיוחסים לגר"ז נתקשה, למה צריך שיעשו את כל זה בעזרה דוקא?!?

12. כתב רבינו גרשום: חובטין את הדגן מן הקש, מפני שהן דבר קל ואין להם כובד; כדי שלא יתמעך; ויהא נוח להשיר קליפתו; וראה בכתבים המיוחסים לגר"ז.

13. שיטת רש"י היא, שעיקר מחלוקת רבי מאיר וחכמים היא, אם היו מהבהבים את השבלים כמות שהם, או שהיו מכניסים אותם בכלי וכך קולים אותם.

לי דסבירא ליה דאמימר דלא הוה מני שבועי הוא דסבירא ליה דזכר למקדש בעלמא הוא, ולפיכך היה פוטר עצמו מן השבועות, אבל אינך רבנן [רבנן דבי רב אשין], דהוו מנו יומי ושבעי, דקיימא לן כוותייהו, סבירא להו דבזמן הזה דאורייתא.

ובכתבים המיוחסים להגר"ז הובא בשם הגר"ח ביאור אחר, והוא: ודאי אין כוונת הגמרא לומר שאין מצות ספירה בזמן הזה משום שבפועל לא הקריבו עומר, ובודאי שאם מאיזה טעם לא יקריבו עומר בזמן שבית המקדש קיים, לא תיבטל מצות הספירה; ועיקר כוונת הגמרא היא, משום שבטל דין הקרבת העומר, משום שקדושת המקדש בטלה; ואם כן הדין תלוי אם קדושת המקדש בטלה לאחר החורבן, והרמב"ם שפסק [בית הבחירה ו טו] דקדושת המקדש לא בטלה, ומשום שקדושתה קידשה לשעתה ולעתיד לבא, אם כן אף מצות הספירה מן התורה היא.

ואולם בקרן אורה לקמן פד א ד"ה גמרא, כתב, שאם עומר בא אף מחוץ לארץ, אם כן באמת ספירה בזמן הזה מן הדין שתהיה מן התורה, כיון דקיימא לן מקריבין אף על פי שאין בית, ואם כן חיובי מחייבין בעומר, אלא דאין מקריבין אותו מפני אונס אחר מפני העלם מקדש ועוד כמה מניעות, אבל חובה היא עלינו. אבל

כאן שבה המשנה לפרש את סדר הכנת העומר:

שטחיהו [לשעורי העומר] **בעזרה**, **והרוח מנשבת בו**.

נתנוהו לכל הסאים שקצרו לריחיים של **גרופות** [ריחיים שדרך לטחון בהם גריסים] שאין טוחנות דק אלא עבה, שאם יטחנו יפה, יעברו הסובין של הקליפה בנפה עם הסולת, (14) וזה הוא שאמר הכתוב "גרש כרמל"

והציאו ממנו — מכל הסולת הטחון — **עשרון** אחד בלבד, לאחר שהוא **מנופה בשלש עשרה נפה**, וכפי שיתבאר דרך ניפוי העומר לקמן עו ב; ודין זה הלכה למשה מסיני היא. (15)

והשאר מכל מה שקצרו וטחנו **נפדה** כשאר הקדש, שהרי כל השעורים היו קדושים, (16) **ונאכל** הנשאר לאחר הפדייה **לכל אדם** כשאר הקדש שנפדה.

וחייב הסולת הנשאר לכשיעשו ממנו עיסה **בחלה**, ומשום שגלגול העיסה שהיא המחייבת את העיסה בחלה היתה כבר ביד הדיוט —

ואולם **פטור** הוא **מן המעשר**, ומשום שהיה המירווח — שהוא המחייב את התבואה במעשר — ביד הקדש, וכפי שיתבאר בגמרא.

רבי עקיבא חולק ומחייב הן **בחלה** והן **במעשרות**, וכפי שיבואר טעמו בגמרא.

גמרא:

תנו רבנן: כתיב "אביב קלוי באש גרש כרמל תקריב את מנחת בכורך", ומפרשת הברייתא את כל הפסוק:

"אביב" — זה אביב, ראשית בישול השעורים. (17)

"קלוי באש", מלמד הכתוב שהיו ישראל **מוהבהבין אותו באש**, כדי לקיים בו מצות קלי, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: אין "אור" לשון "קלי" ב-10 [כמו: אין קלי לשון אור], כלומר, הבהוב השעורים עצמם ללא נתינתם בכלי אינו נקרא "קלי", אלא דוקא בתוך דבר אחר, דהיינו אבוב, וכפי שנתבאר במשנה.

15. כמבואר ברש"י לקמן עו ב.

16. בגמרא יתבאר, שלדעת רבי עקיבא — בהמשך המשנה — אין הפדיון מן הדין, ומשום שלכתחילה לא הקדש אלא עשרון.

17. נתבאר על פי רש"י; וראה באבן עזרא ש"אביב" הוא ראשון מלשון "אב".

אבל מפירוש המשניות להרמב"ם נראה, וכמו שכתב בכתבים המיוחסים לגרי"ז, שמחלוקתם היא בעיקר דין קלי, שלדברי רבי מאיר לא היו אלא "מהבהבין אותו באור כדי לקיים מצות קלי" והיינו הבהוב וחריכה בעלמא, ואילו לחכמים היו קולים אותם ממש. וראה מה שהוסיף בכתבים שם.

14. על פי הרע"ב; וראה רש"י ורבינו גרשום.